

2023-10-13 Nr. NV-2497

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-23-1338 TAIS-23-11497(2)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2016 M. BALANDŽIO 13 D. NUTARIMO NR. 364 „DĖL UŽ ANTRINĖS TEISINĖS PAGALBOS TEIKIMĄ, KOORDINAVIMĄ IR MEDIACIJĄ MOKAMO UŽMOKESČIO DYDŽIŲ IR MOKĖJIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau - Nutarimo projektas).		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Išstatymo įgyvendinamasis teisės aktas	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne Priėmimo Terminas <i>Data iš kalendoriaus</i>	Teisingumo ministerija	Pasirenkama ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta <i>Data iš kalendoriaus</i>	Pasirenkama ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Gražinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 13 d. nutarimo Nr. 364 „Dėl Už antrinės teisinės pagalbos teikimą, koordinavimą ir mediaciją mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektu (toliau – Nutarimo projektas) **sprendžiamos antrinės teisinės pagalbos teikimo sistemos efektyvumo ir patrauklumo didinimo problemos:**

- advokatų, galinčių teikti specializuotą teisinę pagalbą nepilnamečiams vaikams, galimai nukentėjusiems nuo nusikalstamos veikos žmogaus sveikatai, laisvei, seksualinio apsisprendimo laisvei, seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, vaikui ir šeimai, dorovei, pritraukimo į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos sistemą;
- per trumpi baudžiamosiose bylose nustatyti kasacinio skundo parengimo terminai;
- užmokesčio už antrinės teisinės pagalbos teikimą mokėjimo nuostatos tikslintinos atsižvelgiant į šių nuostatų įgyvendinimo trūkumus (neproporcingai ilgas 6 mėnesių terminas prašymams dėl užmokesčio už antrinę teisinę pagalbą ir mediaciją teikimas, nenumatytas greitesnis prašymo išmokėti užmokesį už antrinę teisinę pagalbą pateikimas, kai antrinė teisinė pagalbą turi būti nutraukiama pareiškėjui turint susimokėti dalį (visą) antrinės teisinės pagalbos išlaidų; nenumatytas informacijos, susijusios su apmokėjimu už antrinę teisinę pagalbą ar mediaciją, teikimas naudojant Teisinės pagalbos paslaugų informacinę sistemą (TEISIS); nenumatyta galimybė apmokėti už antrinės teisinės pagalbos teikimo laiką, kai bylos nagrinėjimas sustabdomas ilgesniam nei 2 mėnesių terminui; proporcingas apmokėjimas už antrinės teisinės pagalbos teikimą advokatų pakeitimo atveju, apsunkina apmokėjimo procesą ir kt.).

Nutarimo projektu įgyvendinamas Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29, 31, 32 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymas Nr. XIV-2103 (priimtas Seimo 2023 m. birželio 29 d.) bei kiti praktikoje nustatytus teisinio reguliavimo trūkumus.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS**Siūloma:**

- 2024 m. sausio 1 d. advokatams, advokatų padėjėjams, mediatoriams užmokesčio bazinį dydį (toliau - UBD) didinti nuo 20 iki 25 Eur. už valandą, didinant valstybės garantuojamos teisinės pagalbos sistemos patrauklumą;
- numatyti dvigubą (2 UBD) užmokesčio mokėjimą advokatams už faktinį antrinės teisinės pagalbos teikimo laiką, skirtą procesiniams veiksams atlikti bei pasirengti nagrinėti bylą, už kiekvieną bylos stadiją (procesinį veiksma) viršijančią papildomai skirtą valandą dalyvauti ikiteisminio tyrimo veiksmuose ar teismo posėdžiuose ir pasirengti nagrinėti bylą, kai faktinis advokato antrinės teisinės pagalbos teikimo laikas viršija Taisyklėse nustatytą bylos stadijai (procesiniam veiksmui) skirtą laiką, ir šis laikas yra pagrįstas;
- baudžiamosiose bylose kasacinio skundo parengimui numatytas laiką vienodinti su civilinėms byloms nustatytu laiku. *Nutarimo projekto teikime būtų tikslinga detaliau pagrįsti, ar siūlymas vienodinti kasacinio skundo parengimo baudžiamosiose ir civilinėse bylose laiką pagrįstas įvertinus duomenis apie šių teisenų specifiką;*
- dvigubą užmokesčio mokėti advokatams, baigusiems specialiuosius mokymus pagal Teisingumo ministro 2023 m. rugšėjo 26 d. įsakymu Nr. 1R-296 patvirtintas Advokatų, kurie teikia antrinę teisinę pagalbą konkrečiose srityse,

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

specialiųjų mokymų organizavimo taisyklės.

- numatyti 5 UBD (5 valandas) nepilnamečio vaiko, galimai nukentėjusio nuo nusikalstamos veikos žmogaus sveikatai, laisvei, seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, vaikui ir šeimai, dorovei, interesų atstovavimui procese iki ikiteisminio tyrimo pradžios ir skundo dėl nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą parengimui;

Taip pat siūloma atlikti kitus pakeitimus:

- patikslinti, kad UBD bus peržiūrimas iki kiekvienų metų lapkričio 1 d. (šiuo metu nustatyta – iki rugsėjo 1 d.);
- pagrįsti per TEISIS faktinį advokato antrinės teisinės pagalbos teikimo laiką, viršijantį nustatytą bylos stadijai (procesiniam veiksmui) skirtą laiką; nustatyti galimybę per šią sistemą teikti informaciją, susijusią su apmokėjimu (taip pat tarpinius apmokėjimus) už antrinę teisinę pagalbą ar mediaciją; numatyti 5 dienų terminą perduoti informaciją Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai, Nacionaliniam bendrųjų funkcijų centrui; taip pat 1 mėn. terminą prašymams dėl užmokesčio už antrinę teisinę pagalbą ir mediaciją pateikimui;
- kt.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Siūloma, kad Nutarimas įsigaliotų 2024 m. sausio 1 d.

Iš viso visiems Nutarimo projektu siūlytiems pakeitimams įgyvendinti reikėtų 4 747 tūkst. Eur: 2 245 tūkst. Eur UBD pakeitimui ir efektyvesniam Taisyklių taikymui bei 2 502 tūkst. Eur advokatų specializacijai.

Atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes, planuojamas skirti papildomas finansavimas yra 3 500 tūkst. Eur., tačiau preziumuojama, kad biudžeto asignavimų pakaks UBD padidinimui iki 25 Eur, Taisyklių taikymo užtikrinimui (2 245 tūkst. Eur), tačiau būtų mažinamas advokatų specializacijos finansavimas. *Įvertinus tai, būtų tikslinga detalizuoti, ar advokatų specializacijos įgyvendinimas iš dalies nepaveiks antrinės teisinės pagalbos paslaugų teikimo kokybės, veiksmingumo bei advokatų išlaikymo valstybės garantuojamos teisinės pagalbos sistemoje, galimybių.*

STEBĖSENA

Teisingumo ministerija kiekvienais metais iki lapkričio 1 dienos, atsižvelgdama į metinę infliaciją (skaičiuojant nacionalinį vartotojų kainų indeksą), mėnesinės infliacijos rodiklio pokyčių dinamiką, kitų vidutinio darbo užmokesčio viešajame sektoriuje dydžiui ir kitimui poveikį turinčių veiksnių įtaką, peržiūrės už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir mediaciją mokamo užmokesčio (toliau – užmokestis) bazinį dydį ir pateiks Vyriausybei siūlymus dėl jo pakeitimo. *Svarstyтина įvertinti poreikį stebėti ne tik už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir mediaciją mokamo užmokesčio bazinio dydžio pokyčio tendencijas, bet ir šiuo Nutarimo reguliuojamų Antrinės pagalbos teikimo taisyklių įgyvendinimo procesą.*

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Nutarimo projektas derintas su Finansų ministerija, Lietuvos advokatūra, Lietuvos mediatorių rūmais, Policijos departamentu, Vidaus reikalų ministerija ir Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Nutarimo projektas su institucijomis iš esmės suderintas.

Derinimo pažyma parengta dėl Lietuvos advokatūros, Lietuvos mediatorių rūmų bei Finansų ministerijos pastabų ir pasiūlymų Nutarimo projektui. Nutarimo projekto rengėjų argumentai, pagal kuriuos neatsižvelgiama arba iš dalies atsižvelgiama į institucijų pastabas ir pasiūlymus (dėl informacijos apie atliktas teisinės paslaugas teikimo TESIS ir NBFC terminų, dokumentų apimtį ir kt.), atitinka Nutarimo projekto tikslus, būtinus daryti teisinio reguliavimo pakeitimus bei kitų metų valstybės biudžeto formavimo tendencijas.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pastabų ir pasiūlymų Nutarimo projektui neturi (2023 m. spalio 9 d. išvada Nr. NV-2448).

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Nutarimo projektu įgyvendinama Aštuonioliktosios Vyriausybės programa, kuriai pritarta Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Artūras Norkevičius

Viešojo valdymo grupė, vyresnysis patarėjas